

PERSBERICHT

December 2020

Verslag aan het Vlaams Parlement

Overheidsopdracht voor contactopsporing bij COVID-19

Het Rekenhof heeft de overheidsopdracht onderzocht voor contactopsporing bij COVID-19. Het kon niet met zekerheid vaststellen of de principes van gelijkheid en transparantie gerespecteerd werden. Het gebrek aan meerdere offertes, in combinatie met de hoogdringendheid van de opdracht, verzwakte de onderhandelingspositie van de Vlaamse overheid. Het Rekenhof beveelt daarom aan dat het Agentschap Zorg en Gezondheid de uitvoeringsfase continu en nauwgezet opvolgt.

Inleiding

Het onderzoek beperkte zich tot de plaatsing van de opdracht door het Agentschap Zorg en Gezondheid. Het globale beslissingsproces inzake de contactopsporing, de efficiëntie en effectiviteit van de aanpak en de werking ervan, en de wijze waarop de contactopsporing is georganiseerd, behoorden niet tot het onderzoek. De uitvoeringsfase is evenmin onderzocht.

Toepassing van de onderhandelingsprocedure: principes van mededinging, gelijkheid en transparantie

De opdracht voor contactopsporing betreft een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking bij hoogdringendheid. Ook bij die procedure moet de aanbestedende overheid - voor zover mogelijk - meerdere ondernemers raadplegen. Hoewel de Vlaamse overheid op 28 april 2020 zes ondernemingen aanschreef, ontving zij op 30 april 2020 maar één offerte.

De plaatsingsprocedure bevat enkele elementen die niet volledig kunnen worden geduid. Zo vermeldde de offertepagina's onderaan de datum 23 april 2020, een datum voorafgaand aan de raadpleging van de zes ondernemingen, en verwees de offerte naar een telefoongesprek, voorafgaand aan de indiening ervan, tussen de inschrijver en het Agentschap Zorg en Gezondheid. In een reactie daarop meldde het agentschap dat de datum zou berusten op een loutere vergissing en dat er op geen enkel ogenblik ongeoorloofde contacten zouden hebben plaatsgevonden. Het Rekenhof heeft echter geen zekerheid over het tijdsverloop, de aard en de inhoud van die contacten. Of de gelijkheid van de gecontacteerde ondernemingen en het transparantiebeginsel gerespecteerd werden, kon het dan ook niet met zekerheid vaststellen.

Verloop van de onderhandelingsprocedure

De plaatsingsprocedure vertoont ook enkele administratieve en juridisch-technische tekortkomingen en onzorgvuldigheden. Een aantal ervan zijn vermoedelijk te wijten aan de snelheid waarmee de plaatsingsprocedure opgestart en doorlopen moest worden. Daardoor kon de Vlaamse overheid de opdracht onvoldoende gedetailleerd of grondig voorbereiden en bleef de periode voor nazicht van de offerte en onderhandelingen beperkt. Die omstandigheden hadden ongetwijfeld een ongunstige of negatieve impact op de prijszetting, kwaliteit en finale zekerheid omtrent het aanbod. De initiële offerte werd ingediend voor een bedrag 142.208.795,69 euro (incl. btw). Uiteindelijk resulteerden de onderhandelingen in een prijsvermindering tot 122.650.345,65 euro (incl. btw).

Het gebrek aan alternatieve onderhandelingspartners, in combinatie met de urgente opstart van de opdracht, verzwakte de onderhandelingspositie van de Vlaamse overheid. Ook kon het Agentschap Zorg en Gezondheid de marktconformiteit van de prijs niet nagaan op basis van een prijsvergelijking.

Gunning en sluiting van de opdracht – start uitvoering

De Vlaamse Regering besliste op 5 mei 2020 over te gaan tot de gunning van de overheidsopdracht voor de contactopsporing. Op 16 juli 2020 werd al een bijakte ondertekend met aanvullingen en wijzigingen aan de opdracht voor een bedrag van ruim 1,57 miljoen euro (incl. btw). Sommige elementen ervan lijken nochtans - minstens ten dele - al in de initiële opdracht of offerte begrepen.

In deze omstandigheden is een doorgedreven continue en nauwgezette opvolging van de uitvoeringsfase door het Agentschap Zorg en Gezondheid absoluut vereist. De Vlaamse overheid ging echter niet in op meerdere nuttige, concrete suggesties van de Inspectie van Financiën die de onzekerheden, risico's en neveneffecten tijdens de uitvoeringsfase beter moesten helpen beheersen en die een nauwgezetere opvolging van de overeenkomst mogelijk moesten maken.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid wees erop dat de dienstverlener bij facturatie zal uitgaan van de reële geleverde prestaties, wat zou toelaten de facturatie nauwkeurig op te volgen. De verplichting voor de dienstverlener om driemaandelijks een inhoudelijk en financieel rapport voor te leggen, zou extra opvolging en controle mogelijk maken.

Reactie van de minister

Het kabinet van de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding meldde op 26 november 2020 dat de reactie van de administrateur-generaal van het Agentschap Zorg en Gezondheid is opgesteld in overleg met de minister.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Overheidsopdracht voor contactopsporing bij COVID-19* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).